

449

D E K R E T

z dnia 26 października 1950 r.

o podatku obrotowym.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 21 lipca 1950 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 271) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Dział I.

Ogólne zasady opodatkowania.

Art. 1. 1. Obowiązkowi podatkowemu według zasad niniejszego dekretu podlegają:

- 1) osoby fizyczne,
- 2) spadki nieobjęte,
- 3) nie będące podmiotami gospodarki społeczno-nej:
  - a) osoby prawne,
  - b) stowarzyszenia nie posiadające osobowości prawnej.

2. Jeżeli świadczenia są wykonywane przez spółki jawne, spółki komandytowe oraz spółki nie będące spółkami handlowymi, obowiązkowi podatkowemu podlegają wymienione spółki.

Art. 2. 1. Przedmiotem opodatkowania są cywilnoprawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług, wykonywane na obszarze Państwa Polskiego, oraz wartość towarów w przypadkach określonych w art. 7 ust. 2 i 3.

2. Obowiązek podatkowy istnieje niezależnie od tego, czy wykonywanie świadczeń odbywa się z zachowaniem warunków prawem przepisanych.

Art. 3. 1. Wolne od podatku są:

- 1) nauczanie w zakładach naukowych oraz praca zawodowa nauczycieli i wychowawców młodzieży;
- 2) twórczość lub działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka i publicystyczna, nie połączona z prowadzeniem przedsiębiorstwa ani z wydawnictwem własnego nakładu;
- 3) świadczenia gospodarstw rolnych z wyjątkiem świadczeń polegających na sprzedaży wytworów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego, dokonywanej w utrzymywanych w tym celu stałych miejscach sprzedaży poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów, oraz na sprzedaży wymienionych wytworów przerobionych sposobem przemysłowym;
- 4) świadczenia, spełniane za wynagrodzeniem, do którego mają zastosowanie przepisy o podatku od wynagrodzeń, oraz świadczenia, do których mają zastosowanie przepisy o podatku targowym;
- 5) towary, o których mowa w art. 9 ust. 1, które są przywożone z zagranicy na potrzeby przedstawicieli państw obcych i ich otoczenia podczas ich pobytu na polskim obszarze celnym, przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych misji zagranicznych

oraz członków tych przedstawicielstw i misji zagranicznych — pod warunkiem wzajemności.

2. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i zainteresowanymi ministrami może w drodze rozporządzeń:

- 1) zwalniać od podatku całkowicie lub częściowo poszczególne rodzaje świadczeń (towarów) w całym państwie lub na poszczególnych jego obszarach tudzież określać warunki tego zwolnienia;
- 2) obniżać stawki podatku oraz określać warunki obniżki;
- 3) zmieniać stawki podatku, jeżeli chodzi o towary, określone w art. 9 ust. 1, oraz towary, na które rozciągnięte zostaną przepisy art. 7 ust. 2 i 3;
- 4) podwyższać w granicach liczby 10 określone w art. 8 ust. 1 pkt 2), 3) i 4-a) stawki podatku od obrotów towarowych z konsumentami, jeżeli objęte tymi obrotami towary nie podlegają stawkom z art. 9 ust. 1 lub nie są wprowadzone do obrotu wewnętrznego przez podmioty gospodarki społeczno-nej.

Art. 4. 1. Podstawę opodatkowania stanowi obrót (art. 7 i 11).

2. Obrotem jest odpłata za świadczenie będące przedmiotem podatku poza przypadkami wymienionymi w art. 12.

3. Jeżeli jednak w przypadku wykonania częściowego umowa o świadczenie nie zawiera danych umożliwiających określenie należności za spełnione świadczenia, obrót stanowi zapłata rzeczywiście w roku podatkowym otrzymana; przy świadczeniach, polegających na wykonywaniu robót budowlanych — w przypadku wystawiania rachunków zaliczkowych (przejściowych) — obrotem jest suma wynikająca z tych rachunków.

4. Przy świadczeniach, związanych z wykonywaniem zajęć zawodowych adwokatów, obrońców sądowych, notariuszy, inżynierów, architektów, techników lekarzy weterynarii, lekarzy dentystów, uprawnionych techników dentystycznych, techników dentystycznych, felcerów, położnych i pielęgniarek, obrót stanowi zapłata rzeczywiście w roku podatkowym otrzymana.

5. Wyłącza się z obrotu po udowodnieniu prawidłowo prowadzonymi księgami koszty przewozu i ubezpieczenia towarów wyłożone za nabywcę, wartość zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont, sumę odsetek prolongacyjnych pobranych przy świadczeniach rzeczy, a przy świadczeniach, polegających na wykonywaniu robót budowlanych — również kwoty skreśleń z rachunków, dokonanych przez zleceniodawcę, jeżeli zwrot towaru, udzielenie bonifikaty lub skonta, pobranie odsetek prolongacyjnych albo skreślenie z rachunku dotyczy świadczeń dokonanych w tym samym roku podatkowym, w którym powstał obrót, lub w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Art. 5. 1. Jeżeli podatnik wykonuje świadczenia kilku rodzajów, podlegające różnym stawkom wymie-

nionym w art. 8, 9 i 13, do każdego rodzaju świadczeń stosuje się stawkę właściwą dla tego rodzaju świadczenia.

2. Jeżeli przerabiający lub zużywający używa nabytego towaru niezgodnie z przeznaczeniem, które było podstawą zastosowania niższej stawki podatku lub nabycia towaru po niższej cenie, obowiązany jest uiścić tytułem podatku dopłatę do najwyższej stawki podatku lub do najwyższej ceny towaru.

3. Towary wydawane tytułem deputatów pracowniczych oraz pobrane do konsumpcji własnej, a nadto ubytki i braki towarów — zarówno pochodzenia krajowego, jak i zagranicznego (art. 7 ust. 2, 3 i 4) we wszelkich fazach produkcji, przerobu i zużycia, począwszy od półwyrobu, podlegają najwyższej stawce podatku, przewidzianej dla danego towaru.

4. W przypadkach, gdy podatnicy obowiązani do prowadzenia ksiąg handlowych, ksiąg szczególnego typu lub ksiąg podatkowych, ksiąg tych w ogóle nie prowadzą, albo też księgi te nie zostaną uznane za dowód lub zostaną pominięte przy ustalaniu podstawy opodatkowania, podwyższa się stawki podatku: przewidziane w art. 8 ust. 1 i w art. 13 ust. 1 pkt 1)—3) i pkt 7) — o 50%, a w art. 13 ust. 1 pkt 4)—6) — o liczbę 5. W przypadku rozpoczęcia prowadzenia ksiąg w ciągu roku podatkowego podwyżka stawek ustaje z końcem miesiąca, w którym rozpoczęto prowadzenie ksiąg.

5. Przepis zdania pierwszego ust. 4 nie ma zastosowania w przypadkach przewidzianych w art. 12 ust. 4.

Art. 6. 1. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą rozpoczęcia wykonywania świadczeń podlegających podatkowi (art. 2) bądź z chwilą powstania okoliczności określonych w art. 7 ust. 2 i 3 oraz w rozporządzeniach wydanych przez Ministra Finansów na podstawie art. 7 ust. 4.

2. Obowiązek podatkowy kończy się z upływem roku podatkowego, w ciągu którego zaprzestano dokonywania świadczeń podlegających podatkowi lub ukończono rozrachunek z tytułu dokonanych świadczeń (art. 4 ust. 3 i 4), bądź z upływem roku podatkowego, w ciągu którego ustały okoliczności określone w art. 7 ust. 2, 3 i 4.

Dział II.

Opodatkowanie obrotu towarowego.

Art. 7. 1. Obrotem towarowym jest odpłata za świadczenie rzeczy.

2. Za obrót towarowy uważa się również: w przypadku likwidacji przedsiębiorstwa wartość towarów (półwyrobów) (art. 10 ust. 1), a u podatników, którzy wytwarzają lub sprowadzają z zagranicy towary, o których mowa w art. 9, wartość (art. 10 ust. 2):

- 1) deputatów pracowniczych wydawanych przez podatnika jako pracodawcę w wytwarzanych lub importowanych towarach;
- 2) wytworzonych lub importowanych towarów, połączonych do konsumpcji własnej;
- 3) a) przekraczających normy dozwolonego zaniku lub wydajności ubytków towarów albo ich półwyrobów wytwarzanych lub importowanych, powstałych w czasie wytwarzania, formowania, rozlewu, pakowania, magazynowania bądź przewożenia,

b) innych braków towarów lub ich półwyrobów wytworzonych lub importowanych, magazynowanych lub przewożonych.

3. Przepisy ust. 2 mają odpowiednie zastosowanie do przerabiającego lub zużywającego w odniesieniu do towarów oraz ich półwyrobów, o których mowa w art. 9 — w przypadku, gdy do wartości sprzedażnej tych towarów (półwyrobów) ze względu na ich przeznaczenie zastosowano niższą stawkę podatku lub nastąpiło zwolnienie od podatku.

4. Upoważnia się Ministra Finansów do rozciągnięcia w drodze rozporządzeń przepisów ust. 2 i ust. 3 na inne towary.

Art. 8. 1. Stawki podatku, jeżeli przepisy art. 9 lub rozporządzeń wydanych na podstawie niniejszego dekretu inaczej nie stanowią, wynoszą:

	stawka podatku
od obrotów towarowych	
1) przedsiębiorstw wydawnictw książek, dzienników oraz czasopism, drukowanych na obszarze Państwa Polskiego	1%
2) ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów	2,5%
3) ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie przez zakłady rzemieślnicze nie utrzymujące poza obrębem zakładu odrębnych miejsc sprzedaży i zatrudniające oprócz właściciela, najwyżej dwóch członków rodziny oraz jednego pracownika najemnego, a gdy chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, rzeźnicze i wędliniarskie (również i z mięsa końskiego), złotnicze, brązownicze i zegarmistrzowskie — najwyżej dwóch członków rodziny	3,5%
4) a) ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie we własnym lub obcym przedsiębiorstwie,	
b) aptek	4%

2. Uczniów zatrudnionych w zakładach rzemieślniczych na podstawie pisemnej umowy o naukę, zarejestrowanej w izbie rzemieślniczej, nie uważa się za pracowników od daty zawarcia umowy.

Art. 9. 1. Od obrotów towarowych (art. 7 ust. 1, 2 i 3), osiągniętych przez producenta oraz importera ze sprzedaży lub wymiany następujących towarów oraz ich namiastek i ekstraktów, stawki podatku wynoszą:

Towar (namiastka, ekstrakt)	stawka podatku
1) wino musujące gronowe	35%
2) wino gazowane gronowe	30%
3) wino gronowe	25%
4) wino owocowe musujące i gazowane	15%
5) wino owocowe, moszcz winny i miód pitny	10%
6) piwo	22%
7) cukier skrobiowy (również i w wyrobach)	40%
8) sztuczne środki słodzące	20%
9) karty do gry z papieru	50%
10) karty do gry z innych materiałów	75%
11) drożdże nadające się do wypieku (piekarniane)	80%
12) kwas octowy	25%
13) kwas węglowy	70%

2. Przepis art. 4 ust. 5 nie ma zastosowania do zwrotów towarów, o których mowa w ust. 1.

Art. 10. 1. W przypadku likwidacji przedsiębiorstwa obrotem jest obliczona według cen rynkowych wartość towarów (półwyrobów) będących z przeznaczenia przedmiotem obrotu handlowego tego przedsiębiorstwa. Dokonywana następnie sprzedaż tych towarów przy zachowaniu warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów nie podlega oddzielnemu opodatkowaniu.

2. U podatników określonych w art. 7 ust. 2 i ust. 3 oraz w rozporządzeniach wydanych przez Ministra Finansów na podstawie art. 7 ust. 4 podlega opodatkowaniu wartość sprzedażna towarów oraz ich półwyrobów, do których te przepisy mają zastosowanie. Za wartość sprzedażną uważa się:

- dla przedsiębiorstw przemysłowych lub rzemieślniczych wartość towaru (półwyrobu) obliczoną według cen zbytu, a w razie braku tych cen, według cen ustalonych przez władze cennikowe,
- dla przedsiębiorstw handlowych i pozostałych wartość towaru obliczoną według cen detalicznych rynkowych, a w razie braku tych cen — według cen ustalonych przez władze cennikowe.

Dział III.

Opodatkowanie obrotu nietowarowego.

Art. 11. Obrotem nietowarowym jest odpłata za świadczenie usług lub świadczenie rzeczy połączone ze świadczeniem usług.

Art. 12. 1. U komisanta przy czynnościach komisowej sprzedaży obrotem jest suma należnej prowizji oraz innych wynagrodzeń za wykonane usługi, jeżeli komisant:

- działa na rachunek osób opłacających podatek w myśl obowiązujących przepisów o podatku obrotowym z tytułu sprzedaży towarów będących przedmiotem komisju;
- prowadzi prawidłowe księgi handlowe i udowodni stosunek komisju umową pisemną lub korespondencją;
- nie otrzymuje dla siebie różnicy między ceną istotnie osiągniętą a ceną sprzedażną ustaloną w umowie komisju albo części tej różnicy niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego, bądź zamiast tego wynagrodzenia;
- sprzedaje towar w stanie nieprzerobionym.

2. Jeżeli którykolwiek z wymienionych w ust. 1 warunków nie zachodzi, uważa się za obrót całkowitą sumę odpłaty, jaka przypadłaby komisantowi, gdyby działał na rachunek własny.

3. Nie wymaga się warunku określonego w ust. 1 pkt 1), jeżeli komisant działa na rachunek osób trzecich, przy sprzedaży tych produktów rolnych oraz surowców i półwyrobów, niezbędnych dla rolnictwa lub przemysłu krajowego, których wykaz ustali Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami. Nie wymaga się również warunku określonego w ust. 1 pkt 4 w przypadku uboju zwierzęcia przy komisowej sprzedaży mięsa.

4. Ministrowi Finansów służy prawo uznania sumy należnej prowizji oraz innych wynagrodzeń za wykonane usługi za obrót, mimo nieprowadzenia przez komisanta ksiąg handlowych, jeżeli stosunek komisowy i obrót wynikają z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych komitenta.

5. U komisanta — przy czynnościach komisowego zakupu — obrotem jest całkowita suma odpłaty, jaka przypadłaby komisantowi, gdyby działał na rachunek własny.

6. Przy czynnościach wszelkiego rodzaju pośrednictwa obrotem jest prowizja i inne wynagrodzenia za wykonane usługi. Jeżeli jednak pośrednik posiada towar lub nim dysponuje, obrotem jest całkowita suma odpłaty, jaka by mu przypadła, gdyby działał we własnym imieniu i na własny rachunek. Przepisu zdania poprzedzającego nie stosuje się do agentów działających w imieniu i na rzecz podmiotów gospodarki uspołecznionej.

7. U ekspedytora obrót stanowią wszelkie wynagrodzenia należne za świadczenia, wykonywane w granicach zawartych przez niego umów ekspedycji, z odliczeniem wyłożonych przez ekspedytora w imieniu i na rachunek zleceniodawcy i należycie udowodnionych kosztów, związanych z wykonywaniem umowy ekspedycji, jak np. kosztów przewozu obcymi środkami przewozowymi, wydatków na opłacenie należności celnych, ubezpieczenia itp., jeżeli w myśl umowy ekspedytor obowiązany jest wyliczyć się wobec zleceniodawcy z wysokości rzeczywiście poniesionych wydatków i kosztów.

Art. 13. 1. Stawki podatku wynoszą:

od obrotów nietowarowych	stawka podatku
1) a) z tytułu robót budowlanych wykonywanych przez zakłady rzemieślnicze przy użyciu materiałów własnych,	
b) lekarzy, lekarzy weterynarii, lekarzy dentystów, uprawnionych techników dentystycznych, techników dentystycznych, felczerów, położonych i pielęgniarek	40%
2) adwokatów i obrońców sądowych	60%
3) z prowizji i innych wynagrodzeń (art. 12 ust. 1 i ust. 6 zdanie pierwsze)	100%
4) ze sprzedaży lub wymiany do spożycia na miejscu w lokalach zakładów gastronomicznych potraw i napojów, nie wyłączając artykułów objętych monopolami państwowymi	150%
5) a) przedsiębiorstw przemysłu gospodniego z tytułu najmu lokalu lub jego części wraz z należnością za korzystanie z mebli, pościeli, oświetlenia, ogrzewania i wszelkich dodatkowych świadczeń, połączonych z najmem lokalu lub jego części, z wyjątkiem należności za wyżywienie,	
b) z przedsiębiorstw i z imprez widowiskowo-rozrywkowych	300%
6) pensjonatów	200%
7) a) z tytułu robót budowlanych wykonywanych przy użyciu materiałów własnych,	
b) biur tłumaczeń, biur przepisowywania na maszynach i pisania podań, biur technicznych, zakładów fotograficznych, zakładów kopiowania rysunków, pralni chemicznych, pralni bielizny, zakładów chemicznego czyszczenia ubrań, zakładów dekatyzacji, zakładów fryzjerskich itp. przedsiębiorstw (zakładów) usługowych,	
c) wszystkich nie wymienionych w punktach poprzedzających	50%

2. Do obrotów osiągniętych przez producenta oraz importera ze sprzedaży lub wymiany, połączonej ze świadczeniem usług towarów oraz ich namiastek i ekstraktów wymienionych w art. 9 ust. 1 mają zastosowanie stawki podatku przewidziane w tym przepisie dla danego rodzaju towaru.

Dział IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 14. 1. W odniesieniu do podatników wymienionych w art. 1 tracą moc obowiązującą z dniem wejścia w życie dekretu przepisy:

- 1) dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 413) z wyjątkiem przepisów art. 32 tego dekretu,
- 2) ustaw szczególnych w częściach dotyczących podmiotowych zwolnień od podatku obrotowego z wy-

jątkiem art. 29 i 35 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 412).

2. Przepisy uchylone z mocy przepisu ust. 1 mają jednak zastosowanie do podatku obrotowego, przypadającego za lata podatkowe do 1950 roku włącznie.

3. Rozporządzenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują moc obowiązującą do chwili zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami, opartymi na niniejszym dekrete, o ile nie są z nim sprzeczne.

Art. 15. Wykonanie dekretu porucza się Ministrowi Finansów.

Art. 16. Dekret wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1951 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Finansów: *K. Dąbrowski*